

Kokkuvõtte komisjoni otsusest,**4. mai 2017,****milles käsitletakse euroopa liidu toimimise lepingu artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohast menetlust****(juhtum AT.40153 – E-raamatute enamsoodustusrežiim ja muud küsimused)**

(teatavaks tehtud numbri C(2017) 2876 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(2017/C 264/06)

Komisjon võttis 4. mail 2017 vastu otsuse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 102 ja EMP lepingu artikli 54 kohase menetluse kohta. Nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003⁽¹⁾ artikli 30 kohaselt avaldab komisjon allpool poolte nimed ja otsuse põhilise sisu, arvestades ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi.

1. SISSEJUHATUS

- 1) Kõnealuse otsusega muudetakse õiguslikult siduvaks kohustused, mille ettevõtja Amazon.com, Inc. ning selle otseselt ja kaudselt kontrollitavad üksused, sealhulgas ettevõtjad Amazon EU Sàrl, Amazon Digital Services, LLC ja Amazon Media EU, Sàrl (edaspidi üheskoos „Amazon“), võtsid nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 (edaspidi „määrus 1/2003“) artikli 9 alusel Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 102 ja Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi „EMP“) lepingu artikli 54 kohaldamise menetluse raames seoses teatavate samaväärsuse klauslite ja sarnaste sätetega, mida Amazon kasutas e-raamatute tarnijatega sõlmitavates lepingutes.

2. MENETLUS

- 2) 11. juunil 2015 algatas komisjon ettevõtjate Amazon.com, Inc. ja Amazon EU Sàrl suhtes komisjoni määruse (EÜ) nr 773/2004 artikli 2 kohase menetluse, et võtta määruse (EÜ) nr 1/2003 III peatüki alusel vastu otsus. 9. detsembril 2016 algatati menetlus ka ettevõtjate Amazon Digital Services, LLC ja Amazon Media EU, Sàrl suhtes.
- 3) 9. detsembril 2016 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 lõike 1 kohase esialgse hinnangu, milles olid esitatud komisjoni esialgsed konkurentsialased kahtlused.
- 4) Vastusena esialgsele hinnangule esitas Amazon 13. jaanuaril 2017 komisjonile oma kavandatud kohustused (edaspidi „esialgsed kohustused“). 26. jaanuaril 2017 avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohane teatis, milles esitati juhtumi ja esialgsete kohustuste kokkuvõtte ning kutsuti huvitatud kolmandaid isikuid üles esitama märkusi nimetatud kohustuste kohta ühe kuu jooksul pärast teatise avaldamist.
- 5) 9. märtsil 2017 teavitas komisjon Amazoni märkustest, mis ta oli saanud huvitatud kolmandatelt isikutelt pärast teatise avaldamist. 31. märtsil 2017 esitas Amazon muudetud ettepaneku kohustuste kohta (edaspidi „lõplikud kohustused“).
- 6) 19. aprillil 2017 konsulteeriti konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega, kes esitas pooldava arvamuse.
- 7) 25. aprillil 2017 esitas ärakuulamise eest vastutav ametnik oma lõpparuande.

3. KOMISJONI KONKURENTSIALASED KAHTLUSED

- 8) 9. detsembri 2016. aasta esialgses hinnangus esitati komisjoni esialgsed kahtlused. Elkõige asus komisjon esialgsele seisukohale, et Amazon kuritarvitas oma valitsevat seisundit EMP tarbijatele mõeldud inglisis- ja saksa keelsete e-raamatute jaemüügi turgudel ning rikkus sellega ELi toimimise lepingu artiklit 102 ja EMP lepingu artiklit 54, nõudes e-raamatute tarnijatelt,⁽²⁾ et nad i) teavitaksid Amazoni soodsamatest või teistsugustest tingimustest, mida nad

⁽¹⁾ EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1.

⁽²⁾ Mõistega „e-raamatute tarnija“ hõlmatakse kõiki üksusi, kellel on vajalikud õigused e-raamatute litsentsimiseks nende jaemüüjatele või müümiseks otse tarbijatele. E-raamatute tarnijate hulka kuuluvad seega e-raamatute väljaandjad ja teatavad vahendajad (nt hulgemüüjad või ümberjaotajad).

pakuvad mujal, ja/või ii) avaldaksid Amazonile tingimused, mis otseselt või kaudselt sõltuvad tingimustest, mida pakutakse teistele e-raamatute jaemüüjatele (¹⁾) (edaspidi üheskoos „samaväärsuse klauslid“).

- 9) Komisjoni esialgsed kahtlused olid seotud sellega, et Amazon kasutas hinnaga mitteseotud samaväärsuse klausleid, millega nõuti, et e-raamatute tarnijad teeksid Amazonile kättesaadavaks samad ärimudelid (edaspidi „ärimudeli samaväärsus“), e-raamatud konkreetse territooriumi piires ja/või konkreetset kuupäeval (edaspidi „valiku samaväärsus“) ning e-raamatute omadused, otstarbe, kasutustingimused, elemendid või sisu (edaspidi „omaduste samaväärsus“), samuti hinnaga seotud samaväärsuse klausleid, mis olid seotud agendilepingutes kindlaksmääratud jaemüügihindadega (edaspidi „agentuurihindade samaväärsus“) ja reklaamiga (edaspidi „reklaami samaväärsus“).
- 10) Lisaks olid esialgsed kahtlused seotud klausliga, mida nimetatakse allahindluse preemiapunkte käsitlevateks säteteks, millega nähakse ette „preemiapunktid“, mida Amazon võib oma äranägemisel kasutada mõne e-raamatute tarnija poolt Amazonis pakutava e-raamatu agentuurihinna alandamiseks. Preemiapunktide arvutamisel lähtutakse e-raamatute tarnija poolt Amazonis pakutavatele e-raamatutele kehtestatud agentuurihindade ja teiste e-raamatute jaemüüjate kaudu müüdavate samade e-raamatute agentuurihindade või edasimüüjahindade vahelistest erinevustest.
- 11) Veel olid esialgsed kahtlused seotud klauslitega, millega nõuti, et e-raamatute tarnijad pakuksid Amazonile hulgi-hinda, kui nad pakuvad sellist hinda mõnele Amazoni konkurendile (edaspidi „hulgihinna samaväärsus“). Kaasatud olid ka klauslid, millega nõuti e-raamatute tarnijalt, et ta teavitaks Amazoni, kui ta teeb Amazoni-välisele e-raamatute jaemüüjatele kättesaadavaks erinevad alternatiivsed ärimudelid, e-raamatud, müügikuupäevad, omadused, reklaamimeetmed või madalamad hulgi-/agentuurihinnad (edaspidi „teavitamist käsitlevad sätted“).
- 12) Komisjon jõudis esialgsele seisukohale, et ärimudeli samaväärsus ja sellekohased teavitamist käsitlevad sätted võivad i) vähendada e-raamatute tarnijate stiimuleid toetada alternatiivseid uusi ja uuenduslikke ärimudeleid ning neisse investeerida, ii) vähendada Amazoni konkurentide võimet ja stiimuleid areneda ja diferentseerida oma pakkumisi selliste ärimudelite kaudu ning iii) takistada e-raamatute jaemüüjate turuletulekut ja/või laienemist, nõrgendades sellega konkurentsi e-raamatute levitamise tasandil ja tugevdades Amazoni turgu valitsevat seisundit.
- 13) Samuti jõudis komisjon esialgsele seisukohale, et valiku samaväärsus ja omaduste samaväärsus võivad i) vähendada e-raamatute tarnijate ja e-raamatute jaemüüjate stiimuleid koostada e-raamatuid, mis ei ole peamiselt tekstilised, ning takistada e-raamatute jaemüüjate diferentseerumist (e-raamatute sisu, konkreetsete omaduste või otstarbe või varasemate väljalaskekuupäevade põhjal), võides sellega nõrgendada konkurentsi e-raamatute levitamise tasandil, ning ii) nõrgendada konkurentsi e-raamatute jaemüüjate vahel ning takistada nende turuletulekut ja/või laienemist, piirates e-raamatute jaemüüjate võimalusi teha e-raamatute diferentseeritud pakkumisi, mis võib tarbijate jaoks kaasa tuua kõrgemad hinnad ja väiksema valiku.
- 14) Lisaks jõudis komisjon esialgsele seisukohale, et agentuurihindade samaväärsus, reklaami samaväärsus, allahindluse preemiapunkte käsitlevad sätted ja nendekohased teavitamist käsitlevad sätted (koos Amazoni tegevusega jaemüügi-hindade samaväärsuse saavutamise nimel) võivad i) piirata e-raamatute jaemüüjate turuletulekut või laienemist, tugevdades sellega Amazoni turgu valitsevat seisundit, ning ii) võimaldada Amazonil vähendada e-raamatute jaemüüjate konkurentsi ja saada sellega e-raamatute tarnijatelt suuremat komisjonitasu, mis võib lõpuks kaasa tuua e-raamatute kõrgemad jaemüügihinnad.
- 15) Lõpetuseks jõudis komisjoni esialgsele seisukohale, et hulgihinna samaväärsus võib i) takistada e-raamatute jaemüüjatel tulla asjaomastele turgudele ja seal laieneda, pakkudes tarbijatele Amazonist madalamaid e-raamatute jaemüügihindu, ning ii) tugevdada valiku samaväärsuse mõju, tagades, et juhul, kui e-raamatute tarnijad eelistavad konkreetset e-raamatut Amazonile mitte anda, saab Amazon e-raamatutele juurdepääsu kõige parematel hulgi-müügitingimustel.
- 16) Komisjon jõudis esialgsele seisukohale, et eespool punktides 12)–15) analüüsitud samaväärsuse klauslid kujutavad endast asjaomaseid EMP turge valitseva seisundi kuritarvitamist. Lisaks oli komisjon esialgu seisukohal, et erinevate hinnaga seotud samaväärsuse klauslite (st agentuurihindade samaväärsus, allahindluse preemiapunkte käsitlevad sätted, reklaami samaväärsus, hulgihinna samaväärsus ja agentuuride komisjonitasu samaväärsus), hinnaga mitteseotud samaväärsuse klauslite (st ärimudeli samaväärsus, valiku ja omaduste samaväärsus) ja teavitamist käsitlevate sätete kombinatsioon tõenäoliselt suurendab üksikute samaväärsuse klauslite võimalikku konkurentsivastast mõju.

(¹) Mõistega „e-raamatute jaemüüja“ tähistatakse käesolevas dokumendis kõiki isikuid ja üksusi, kes õiguspäraselt müüvad (või kavatsevad müüa) e-raamatuid tarbijatele ühes või mitmes EMP riigis või kelle kaudu e-raamatute tarnija müüb agendilepingu alusel e-raamatuid tarbijatele ühes või mitmes EMP riigis. E-raamatute tarnija on e-raamatute jaemüüja ulatuses, milles ta müüb e-raamatuid otse tarbijatele või agendi kaudu agendilepingu alusel.

4. ESIALGSED KOHUSTUSED, TURU-UURINGUD JA LÕPLIKUD KOHUSTUSED

- 17) Amazon ei nõustu komisjoni esialgse hinnangu ja esialgsete järeldustega. Sellest hoolimata tegi ta ettepaneku võtta määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 9 kohaselt kohustused, et hajutada komisjoni konkurentsialased kahtlused. Amazoni väljapakutud esialgsete kohustuste põhipunktid võis kokku võtta järgmiselt:
- Amazon ei jõusta ühtki ärimudeli, agentuuride komisjonitasu, agentuurihindade, omaduste, reklaami, valiku ega hulgihinna samaväärsuse klauslit ega teavitamist käsitlevat sätet, mis on sätestatud Amazoni ja e-raamatute tarnijate vahelistes lepingutes e-raamatute EMP tarbijatele müümise kohta, ega tugine nendele klauslitele ega sätetele muul viisil. Amazon teavitab kõiki asjaomaseid e-raamatute tarnijaid, et ta lõpetab selliste sätete jõustamise;
 - Amazon pakub kõigile e-raamatute tarnijatele, kelle praegu kehtivad lepingud e-raamatute EMP tarbijatele müümise kohta sisaldavad allahindluse preemiapunkte käsitlevat sätet, võimalust e-raamatute müügi leping üksskõik millisel põhjusel 120päevase kirjaliku etteteatamisega lõpetada;
 - Amazon ei lisa e-raamatute tarnijatega sõlmitavatesse uutesse e-raamatute müügi lepingutesse hinnaga seotud samaväärsuse ega hinnaga mitteseotud samaväärsuse klausleid ega teavitamist käsitlevaid sätteid;
 - kohustused hõlmavad kõiki EMPs müüdavaid e-raamatuid olenemata sellest, mis keeles need on;
 - kohustused kehtivad viis aastat alates kuupäevast, mil komisjoni otsus tehakse Amazonile ametlikult teatavaks vastavalt määruse (EÜ) nr 1/2003 artiklile 9. Amazon määrab oma kohustuste täitmise üle järelevalve teostamiseks seirehalduri.
- 18) Komisjon sai vastusena määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 27 lõike 4 kohaselt 26. jaanuaril 2017 avaldatud teatisele märkused viieteistkümmelt huvitatud kolmandalt isikult, sealhulgas e-raamatute tarnijatelt ja jaemüüjatelt, kirjastajate ühendustelt ning tarbijaorganisatsioonidelt.
- 19) Saadud märkused olid peamiselt seotud esialgsetes kohustustes kasutatud määratlustega (soovitati neid määratlusi selgitada, viia need vastavusse olemasolevate samaväärsuse sätetega ning laiendada määratluste ulatust, et nende alla kuuluksid ka trükiraamatud, audioraamatud, rakendused, enda avaldatud e-raamatud, koomiksid, graafilised romaanid ja õppekirjandus), Amazoni kohustuste ulatuse, ajastuse ja kestusega ning vastumeetmetega, kohustustest kõrvalhoidmise vältimisega ja kohustuste täitmise kontrollimisega.
- 20) Vastuseks laekunud märkustele esitas Amazon uued kohustused (lõplikud kohustused). Lõplikud kohustused erinevad esialgsetest kohustustest järgmiselt:
- Amazon muutis teatud määratlusi, et teha need veelgi selgemaks, viia need vastavusse olemasolevate samaväärsuse klauslitega ja tagada kohustuste tõhusus;
 - Amazon muutis mõiste „e-raamat“ määratlust eesmärgiga teha selgemaks, et lõplikud kohustused hõlmavad jaemüügikanalite kaudu levitatavaid e-raamatuid (olenemata žanrist) ning et lõplike kohustuste kohaldamisalasse ei kuulu haridusvaldkonna ja raamatukogude müügikanalid. Samuti jättis Amazon välja õiguse säilitada samaväärsuse klauslid õppe- ja teaduskirjanduse puhul, mida e-raamatute tarnijad müüvad väljaspool selliseid kanaleid otse üliõpilastele;
 - Amazon lisas seirehalduri õiguse küsida Amazonilt teavet, mida on põhjendatult vaja selleks, et kontrollida, kas Amazon täidab oma lõplike kohustusi, ja jättis välja oma õiguse vastata sellistele teabenõuetele oma äranägemisel.

5. JÄRELDUS

- 21) Lõplikud kohustused on piisavad, et hajutada komisjoni esialgses hinnangus tuvastatud esialgsed kahtlused, ja need ei ole ebaproportsionaalsed. Selle järelduseni jõudmisel on komisjon arvesse võtnud kolmandate isikute huve, sealhulgas nende kolmandate isikute huve, kes vastasid turu-uuringule.

- 22) Komisjon märgib, et lõplike kohustustega on keelatud kasutada samaväärsuse klausleid, millega seoses oli komisjon väljendanud esialgu kahtlust, et need võivad vähendada või tõenäoliselt vähendavad e-raamatute tarnijate ja konkureerivate e-raamatute jaemüüjate võimet ja stiimuleid toetada alternatiivseid ja diferentseeritud ärimudeleid ja e-raamatute pakkumisi ning neisse investeerida. Peale selle on lõplike kohustustega keelatud kasutada samaväärsuse klausleid seoses komisjoni esialgse kahtlusega, et kõnealused klauslid võivad vähendada või tõenäoliselt vähendavad e-raamatute jaemüüjate konkurentsivõimet, piirates nende võimet ja stiimuleid areneda ja diferentseerida oma e-raamatute pakkumisi; tänu sellele vähendatakse lõplike kohustustega asjaomastel turgudel turuletulekut ja laiendamist tõkestavaid takistusi. Lõpetuseks, asjakohaste samaväärsuse klauslite kasutamise keeld tõenäoliselt hõlbustab konkureerivate e-raamatute jaemüüjate turuletulekut ja laiendamist ning edendab konkurentsi e-raamatute jaemüügi tasandil.
- 23) Vastuses esialgsele hinnangule ei ole Amazon pakkunud vähem koormavaid kohustusi, mis samuti hajutab komisjoni esialgsed kahtlused piisaval määral. Seega on lõplikud kohustused kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.
-